

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
25 Haziran 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Derya Yanık'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun Genel Kurul saatleri içerisinde de çalışabilmesi hakkındaki izne, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde kurulan alt komisyonlara ilişkin açıklaması

III.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu ile Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunun kurulması

IV.- KARARLAR

1.- Alt komisyonların üye sayısının ve siyasi parti grupları arasındaki dağılımının belirlenmesine ilişkin karar

V.- SEÇİMLER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu üye seçimi

2.- Çocuk Hakları Alt Komisyonu üye seçimi

3.- Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu üye seçimi

4.- Göç ve Uyum Alt Komisyonu üye seçimi

5.- İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu üye seçimi

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, alt komisyon üyeliklerinin siyasi parti grupları arasındaki dağılımına ilişkin açıklaması

VII.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Komisyon üyelerinin Komisyon çalışmalarına ilişkin görüş ve önerileri hakkında görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

----0----

2'nci Toplantı
25 Haziran 2025 Çarşamba

----0----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 14.06'da açıldı.

Komisyon Başkanı Derya Yanık, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun Genel Kurul saatleri içerisinde de çalışabilmesi hakkındaki izne, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde kurulan alt komisyonlara ilişkin açıklama yaptı.

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu ile İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonunun çalışmalarını devam ettirmesi için 28'inci Yasama Döneminin ikinci devresinde tekrar kurulması ve Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunun kurulması oy birliğiyle kabul edildi.

Alt komisyonların üye sayısının 10 olması; AK PARTİ'nin 5, Cumhuriyet Halk Partisinin 2, DEM PARTİ'nin 1, Milliyetçi Hareket Partisinin 1 üyeye ve alt komisyonlardan 3'ünde İYİ Partinin, 2'sinde de YENİ YOL Partisinin temsil edilmesi oy çokluğuyla kabul edildi.

Tutuklu ve Hükümlü Haklarını İnceleme ile Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonlarında YENİ YOL Partisi Grubunun; Çocuk Hakları, Göç ve Uyum ile İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonlarında İYİ Parti Grubunun temsil edilmesi oy çokluğuyla kabul edildi.

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonuna;

AK PARTİ'den Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış, İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, Bursa Milletvekili Mustafa Yavuz, Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal;

Cumhuriyet Halk Partisinden İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez;

DEM PARTİ'den Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan;

Milliyetçi Hareket Partisinden Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk;

YENİ YOL Partisinden Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu;

Oy çokluğuyla seçildi.

Çocuk Hakları Alt Komisyonuna;

AK PARTİ'den Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, Bursa Milletvekili Mustafa Yavuz, Yalova Milletvekili Meliha Akyol, İstanbul Milletvekili Suat Pamukçu;

Cumhuriyet Halk Partisinden Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez;

DEM PARTİ'den Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın;

Milliyetçi Hareket Partisinden Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük;

İYİ Partiden Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu;

Oy çokluğuyla seçildi.

Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonuna;

AK PARTİ'den Rize Milletvekili Harun Mertoğlu, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya;

Cumhuriyet Halk Partisinden Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal;

DEM PARTİ'den Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan;

Milliyetçi Hareket Partisinden Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk;

YENİ YOL Partisinden Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu;

Oy çokluğuyla seçildi.

Göç ve Uyum Alt Komisyonuna;

AK PARTİ'den Antalya Milletvekili Atay Uslu, Kırklareli Milletvekili Ahmet Gökhan Sarıçam, Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal, Yalova Milletvekili Meliha Akyol, İstanbul Milletvekili Suat Pamukçu;

Cumhuriyet Halk Partisinden Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca, İzmir Milletvekili Rifat Turuntay Nalbantoğlu;

DEM PARTİ'den Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan;

Milliyetçi Hareket Partisinden Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk;

İYİ Partiden Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu;

Oy çokluğuyla seçildi.

İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonuna;

AK PARTİ'den İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya, Bursa Milletvekili Mustafa Yavuz, Yalova Milletvekili Meliha Akyol, İstanbul Milletvekili Suat Pamukçu;

Cumhuriyet Halk Partisinden Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal;

DEM PARTİ'den Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan;

Milliyetçi Hareket Partisinden Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük;

İYİ Partiden Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu;

Oy çokluğuyla seçildi.

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, alt komisyon üyeliklerinin siyasi parti grupları arasındaki dağılımına ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon üyelerinin Komisyon çalışmalarına ilişkin görüş ve önerileri hakkında görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından, saat 15.02'de toplantıya son verildi.

25 Haziran 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: Derya YANIK (Osmaniye)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (Diyarbakır)

BAŞKAN VEKİLİ: Harun MERTOĞLU (Rize)

SÖZCÜ: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

KÂTİP: Nevroz UYSAL ASLAN (Şırnak)

----- 0 -----

BAŞKAN DERYA YANIK - Merhaba değerli arkadaşlar, Komisyon toplantılarımızın güzel geçmesini, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Değerli Komisyon üyelerimiz, basın mensubu arkadaşlarımız ve değerli misafirler -aramızda misafirlerimiz de var gördüğüm kadarıyla- tekrar hepiniz hoş geldiniz.

Komisyonumuzun şu anki üyelerimiz itibarıyla toplantı yeter sayısı var.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun 8'inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Derya Yanık'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun Genel Kurul saatleri içerisinde de çalışabilmesi hakkındaki izne, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ve 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde kurulan alt komisyonlara ilişkin açıklaması

BAŞKAN DERYA YANIK - Değerli arkadaşlar, bugünün gündemi, malumlarınız, alt komisyonları tekrar teşekkül ettirmek ve komisyon üyeliklerini oluşturmak. Geçtiğimiz 28'inci Dönemin birinci devresinde 4 alt komisyonumuz vardı. Bu dönemde Ayrımcılığın Önlenmesi alt komisyonunun da eklenmesini, 5 alt komisyonun teşekkülünü birazdan önereceğiz ve sonrasında detaylara geçeceğiz.

Bildiğiniz üzere İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca aldığımız karar gereği, Komisyon Başkanı olarak Komisyonumuzun Genel Kurul çalışma saatleri içerisinde de çalışabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanından izin talebinde bulunmuştuk. Bu talebimiz Başkanlık Divanı tarafından uygun görüldü ve buna göre Komisyon toplantılarında bulunacak değerli üyelerimiz, milletvekillerimiz aynı günkü Genel Kurul birleşimlerinde de yok sayılmayacaklar. Yine, alt komisyon çalışmaları da bu kapsamda değerlendirilecek.

Değerli arkadaşlar, ifade ettiğim gibi, alt komisyonların oluşturulması için toplanmış bulunmaktayız.

Gündemimize geçmeden önce, Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili de küçücük bir bilgiyi sizinle paylaşmak isterim. 28'inci Yasama Döneminde, 24 Haziran 2025 itibarıyla -dün- 7.939 bireysel başvuru Komisyonumuza yapılmış. Bunların alt dağılımları var. Tabii, bazen -biliyorsunuz- bir başvuru birkaç ayrı konuya ilişkin de olabiliyor. O yüzden rakamları topladığınızda 7.939'dan farklı çıkabilir, yanılmasın. Cezaevleriyle alakalı 6.693, yargıya ilişkin sorunlar 1.364, yasal düzenleme talebi olanlar -bunları yakından takip ediyoruz özellikle- 532, yerinde inceleme talebi 500, kolluk uygulamaları 110, memur sorunları 42, yardım talebi 66, işçi sorunları 30, üniversite ve YÖK'le ilgili başvurular 11, engelli sorunları 23, Komisyonun girişimde bulunması talebi 13, yabancıların sorunları 67, gayrimenkul sorunları -ilginç bir biçimde o da geliyor- 13, terör kaynaklı sorunlar 11, askerlikle ilgili sorunlar 7, kayıp vakaları 6, diğer konularda 213 olmak üzere toplam 10.191 ayrı başlıkta müracaat var.

Değerli dostlar, şimdi, gündemimizde yer alan diğer hususların görüşmelerine geçmek istiyorum izninizle.

Bilindiği üzere, 5 Aralık 1990 tarih 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun "Komisyonun Çalışma Usul ve Esasları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "Komisyon, incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir." şeklinde bir düzenlemesi var. Bu kapsamda 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde Komisyonumuz bünyesinde 4 alt komisyon kurmuştuk. Bunlar Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu. Bu alt komisyonlarımızın çalışmalarını devam ettirmesini uygun görüyoruz sizler de eğer onaylarsanız. Ben bu vesileyle, 28'inci Dönem ilk devrede bu Komisyonlarımızda görev alıp çalışmalarını sürdüren bütün milletvekili arkadaşlarımıza, Alt Komisyon Başkanlarımızın şahsında ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum. Hakikaten her bir alt komisyonumuz son derece verimli ve yoğun çalışmalar yaptılar. Her birinize, komisyonlarımızda yer alan arkadaşlarımızın her birine ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum.

Yine, bu alt komisyonlarımıza ek olarak ayrımcılığın önlenmesine ilişkin bir alt komisyonun kurulmasını da mülhaza ediyoruz. Onları da sizlerin oylarına birazdan sunacağız, onu da paylaşmak isterim.

III.- ALT KOMİSYONLAR

1.- Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu ile Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunun kurulması

BAŞKAN DERYA YANIK - Usul ekonomisi açısından öncelikle önergeleri okutup sonra önergeler hakkında söz talebinde bulunan milletvekili arkadaşımız varsa onların söz taleplerini alacağım ve ondan sonra oylamalara geçeceğim.

Basın mensubu arkadaşlarımıza çok teşekkür ederiz. Eğer görüntüleri aldılarsa...

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

5/12/1990 tarih ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bünyesinde 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde kurulan;

1) Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu

2) Göç ve Uyum Alt Komisyonu

3) Çocuk Hakları Alt Komisyonu

4) İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonunun çalışmalarını devam ettirmesi için 28'inci Yasama Döneminin 2'nci devresinde tekrar kurulmasını ve

5) Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunun 28'inci Yasama Döneminin ikinci devresinde kurulması hususunda gereğinin yapılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Atay Uslu
Antalya

Radiye Sezer Katırcıoğlu
Kocaeli
Adem Yıldırım
İstanbul

Mustafa Alkayış
Adıyaman

Gerekçe:

5/12/1990 tarih ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle yapabilmektedir. Bu minvalde, 28'inci Yasama Döneminin ilk devresinde önergede yazılı ilk 4 alt komisyon kurulmuştur.

Önergenin kabul edilmesiyle Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu ve İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonunun 28'inci Yasama Döneminin ikinci devresinde tekrar kurulması, gerçekleştirecekleri toplantılar ve inceleme ziyaretleri marifetiyle çalışmalarını devam ettirmesi, yaptıkları çalışmalarla ulusal ve uluslararası kamuoyunda farkındalık oluşturmaları, ihtisaslaştıkları alanlarda problemleri tespit etmesi ve bu problemlere çözümler geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu alt komisyonlarla birlikte, temeli insan onuru kavramına dayanan eşitlik ilkesinin ayrılmaz bir parçası olan ayrımcılık yasağı, bireylerin cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş gibi etkenler nedeniyle ayrımcı muameleye maruz kalmamasını sağlar. Ayrımcılığın önlenmesine dair çalışmalar, yalnızca mevcut yasal çerçevenin uygulanmasıyla sınırlı kalmayıp bu çerçevenin geliştirilmesini ve uygulamaların düzenli olarak izlenmesini gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda, ayrımcılıkla mücadele alanında ihtiyaç duyulan mevzuat çalışmalarını yürütmek, kurumsal öneriler geliştirmek ve kamuoyunda farkındalık oluşturmak üzere bir alt komisyon kurulması önerilmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu, Çocuk Hakları Alt Komisyonu, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu
Diyarbakır

Sibel Suiçmez
Trabzon
Rıfat Turuntay Nalbantoğlu
İzmir

Kadri Enis Berberoğlu
İstanbul

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına

Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu
Diyarbakır

Sibel Suiçmez
Trabzon
Rıfat Turuntay Nalbantoğlu
İzmir

Kadri Enis Berberoğlu
İstanbul

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, önergelerimiz aslında aynı mahiyette ve aslında ortak önerge olmuş oldu. Çok teşekkür ediyorum Sezgin Bey'e de.

Bu hususta söz talebinde bulunan milletvekilimiz varsa söz verebilirim, yoksa...

Evet, önergeler üzerindeki görüşmeleri tamamlanmış sayıyorum.

Şimdi, mevcut 4 alt komisyonumuzun yeniden kurulmasını ve artı bir de Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonumuzun kurulması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

IV.- KARARLAR

1.- Alt komisyonların üye sayısının ve siyasi parti grupları arasındaki dağılımının belirlenmesine ilişkin karar

BAŞKAN DERYA YANIK - Yine, değerli arkadaşlar, Komisyonlarımızdaki temsil ve katılımın daha çok olabilmesi amacıyla, geçtiğimiz devrede olduğu gibi, Alt Komisyonlarımızın toplam 10 üyeden oluşmasını planlıyoruz ve bunu sizlerin oylarınıza sunacağız.

Değerli arkadaşlar, bu çerçevede yapılan hesaplamalarda alt komisyon üyeliklerinin dağılımını grupların sayısına göre değerlendirdiğimizde Adalet ve Kalkınma Partisi 5, Cumhuriyet Halk Partisi 2, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi 1, Milliyetçi Hareket Partisi 1 ve bağımsızlara yani bağımsız ve grubu olmayan siyasi partiler de dâhil olmak üzere değerlendirdiğimizde birer üyelik düşüyor fakat Komisyonumuzun henüz daha bağımsızlara düşen üyeleri seçilmedi biliyorsunuz. Dolayısıyla, biz bunu hem geçen dönemki uygulamamızdan...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - 9 etti Başkanım.

BAŞKAN DERYA YANIK - İşte, şimdi onu açıklıyorum. Yani normalde alt komisyonların üyelik dağılımları 5 AK PARTİ, 2 Cumhuriyet Halk Partisi, 1 Milliyetçi Hareket Partisi, 1 DEM, 1 de bağımsızlar olmak üzere dağılıyor fakat biz geçen dönem İYİ Partiyi de gruplar içerisinde değerlendirerek almıştık. Bu dönem grubu olan bir siyasi parti olarak YENİ YOL Grubu da katıldı. Dolayısıyla ben bağımsızlar yerine 5 Alt Komisyonumuzun 3'nün İYİ Partiye 2'sinin üyeliğinin de YENİ YOL'a olması şeklinde bir değerlendirme yapmışım çünkü gruplara dağıtırsak bağımsız kalmaması ve şu anda da bağımsızdan bir üye arkadaşımız yok, ne zaman seçileceğini de bilmiyoruz ama grupların da özellikle olabildiği kadar çok alt komisyonlarda da temsil edilmesini doğrusu önemsiyorum. Bunu da bir öneri olarak, önerge olarak oylarınıza sunuyorum. Bu anlamda bir değerlendirmesi olan var mı?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ben söz istiyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Bu bahsettiğimiz bütün 5 komisyonla alakalı mıdır?

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Yani 5 alt komisyonun hepsinde yani 3'ünde İYİ Parti olsun, 2'sinde YENİ YOL olsun diye?

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet.

Çok özür diliyorum, orayı biraz daha açayım. Normal şartlarda üyelik hesabına göre baktığımızda 5 Alt Komisyonun tamamını bağımsızlardan gelen yani bağımsız ve siyasi parti grubu olmayan partilerden gelen milletvekili arkadaşımız kim idiyse ona vermemiz gerekirdi ama şu anda zaten öyle bir seçim henüz yapılmadı ama aynı zamanda da İYİ Parti ve YENİ YOL Grubunun da milletvekilleri var. İşte, İYİ Partiden siz, YENİ YOL'dan da İrfan Bey ama bugün henüz aramızda yok gördüğüm kadarıyla İrfan Bey. Dolayısıyla hani o grupların da temsili bakımından böyle bir öneride bulunuyorum.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ya, şimdi şöyle: Tabii, Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu mantıklı olmuş; gerekçesi okunurken biraz geç kaldım, neydi bilmiyorum ama memleketin her tarafında ayrımcılık alıp başını gitmişken İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun bu ayrımcılıkla alakalı hassasiyet göstermesi makul ve yerinde olmuş.

AHMET SALİH DAL (Kilis) - O gerekçeyle değil ama.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Bu da bir gerekçe ama. Ben de bu gerekçeyi ekleyeyim o zaman. Biz önerge vermedik ama vermiş kabul edin, ben de bu gerekçeyle veriyorum; iyi olmuş, isabet olmuş.

Diğer taraftan, 29 milletvekimiz var bizim, bağımsızlar ne kadar bilmiyorum ama onlara 1'er üye düştüğüne göre AK PARTİ'nin 5 milletvekili var bu komisyonlarda. Şimdi, bir de şöyle: Temsile alakalı siyasi partilerin mümkün olduğu kadar bulunması adına hem İYİ Partinin hem YENİ YOL Grubunun bu komisyonlarda 1'er üyesinin olmasının hem temsile hem demokrasiye hem de buranın çalışma hukukuna uygun olacağını düşünüyorum Sayın Başkanım. Neden? Şundan dolayı: 4 olduğu zaman AK PARTİ verebilir mesela YENİ YOL Grubuna bu manada ya da biz seçmek zorunda kaldığımızda ben mesela Hükümlü ve Tutuklu Hakları, Göç ve Uyum Alt Komisyonu; bunların hangi birinden temsil edilmeyelim, neye göre seçeceğiz? O yüzden, ben şöyle diyorum: Bence AK PARTİ 5 temsil yerine 4 yaparsa Mecliste bütün grupların da komisyonlarda birer temsilcisi olur, bu da temsilde adalet olur diye düşünüyorum, teklif ediyorum aynı zamanda.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bu da bir teklif ama tabii...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Asıl adaletsizlik öyle başlar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Niye?

BAŞKAN DERYA YANIK - Şimdi, tabii, gerekçeleri açıkladık.

Değerli arkadaşlar, ilk dönem iki yıl boyunca beraber çalıştık, hakikaten hem ana Komisyonumuzda hem alt komisyonlarımızda olabildiği kadar verimli, insan haklarının ruhuna uygun, demokrasinin ruhuna uygun çalışmalar yapmaya gayret ettik. Fakat her birimiz de gayet tabii ki burada bir siyasi partiyi temsil ediyoruz, artı, bağlı olduğumuz hukuki yükümlülükler var, Komisyonumuzun bir kanunu var, çalışma usul ve esasları var. Dolayısıyla salt çoğunluğun gerisine düşmeyi hiç kimse istemez; bunu bir defa peşinen söyleyeyim, hiç öyle şeye gerek yok yani hani nezaketen birbirimize samimi olmayan cümleler kurmaya gerek yok, işin bir de bu boyutu vardır. Dolayısıyla, biz bu çerçevede, Cumhur İttifakı olarak olabilecek bütün şeyleri zorlamaya çalışıyoruz. Bakın, dediğim gibi, normal şartlarda aslında komisyonlardaki 10'uncu üye bağımsızlara düşüyor ama şu anda olmadığı için bunu biz diğer grubu olan, siyasi partilerden gelen arkadaşlarımızla... Sizinle zaten geçen dönem de çalıştık, bağımsızlardan da geçen dönem HÜDA PAR'ı temsilen Serkan Bey vardı. Dolayısıyla bu dönem değişti, o yüzden böyle bir dağılım yapmak istedik.

Şunu yapabiliriz: 3 komisyonda siz, 2 komisyonda YENİ YOL Grubunu temsilen İrfan Bey olur. İsterseniz bu seçim, bugün üyelikleri seçmeyiz, bir sonraki şeyde siz kendi aranızda da değerlendirebilirsiniz, hangi komisyonlarda kim... Bakın, olabildiği kadar esnetmeye çalışıyorum ama aksi hâlde hani bir karar verir, karar alır, geçer gideriz. Bunu mümkün olduğu kadar buradaki hazirunun konsensüsüyle, iş birliğiyle, ortak düşüncesiyle ortaya çıkarmaya çalışıyoruz Selçuk Beyciğim.

ATAY USLU (Antalya) - Temsilde adalet kadar yönetimde istikrarı esas alıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İstikrarla ilgili bir sorun yok burada yani AK PARTİ ve MHP zaten 5 ediyor, sorun yok.

ATAY USLU (Antalya) - Başkanım, alt komisyonlara arkadaşlarımız üye olmasalar da katılabiliyorlar.

BAŞKAN DERYA YANIK - Komisyon toplantılarına da katılabiliyorlar, orada sıkıntı yok. Milletvekillerimiz hangi toplantıya isterlerse -alt komisyon ya da ana komisyon- katılabilirler, burada problem yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, ben toparlayayım, arkadaşlar da bu konuda acele ediyor madem, şöyle o zaman: Şimdi, bağımsız arkadaşlarımızın sayısı Mecliste kaç, bilmiyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Toplam 32.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Sizden fazla görünüyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, grubu olmayanlar, ben sadece bağımsızları sordum, partisi olanlar...

BAŞKAN DERYA YANIK - Yok, hayır, siz "bağımsızlar" diye grubu olmayan siyasi partilerin milletvekili sayıları ve bağımsızların toplamı dâhil ediliyor, aynı kategoride değerlendiriliyor, o yüzden sayı yüksek.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam, ben de diyorum ki: Grubu olmayan partilerimiz ayrı tutulduğu takdirde -ki onların bir parti temsiliyeti var- bağımsızlar için bile düşünülen bir üyelik Mecliste grubu bulunan İYİ Parti ve YENİ YOL Grubu için de düşünülmeli diyorum. Bunda çok abes bir şey yok. Biz şimdi hangi birinden vazgeçeceğiz?

BAŞKAN DERYA YANIK - O zaman sizin önermeniz ve benim önermemi oya sunacağım. Yani bizim bunu müzakere ederek ve tartışarak sonuçlandırma imkânımız görünen o ki yok.

Değerli arkadaşlar...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN DERYA YANIK - Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Yani YENİ YOL Partisinden arkadaşımız burada yok dolayısıyla bu 5 üyeliği arkadaşlarımızın müzakere etmesi, bizim de konuşmamız için bir dahaki toplantıya veya bu toplantıda boş bırakarak 2 partiye... Başlangıçta bir oylama falan filan böyle ilk gündem olmasın yani "Şu önerge kabul edildi, bu önerge kabul edilmedi." diye. YENİ YOL Grubundan arkadaşımız belki burada olsaydı bir uzlaşma çıkardı yani.

BAŞKAN DERYA YANIK - Şimdi, bir uzlaşma çıkar mı bilmiyorum çünkü Selçuk Bey bütün komisyonlarda olmak istiyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Yine, biz komisyonları kuralım ama onları da bu 2 parti için boş bırakalım, karar verdiği zaman ekleriz yani öyle karşı çıkacağımız bir şey değil.

BAŞKAN DERYA YANIK - O zaman tamam, bu da bir öneri.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Evet, takdir size ait, siz yönetiyorsunuz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yok, hayır, oya sunacağım, arkadaşlarımızla zaten başından beri beraber değerlendiriyoruz.

Değerli arkadaşlar, benim önerim; alt komisyonların toplam üye sayısının 10 olması, bunlardan 5'inin AK PARTİ, 2'sinin Cumhuriyet Halk Partisi, 1'inin Milliyetçi Hareket Partisi, 1'inin DEM ve 1 üyeliğin de İYİ Parti ve YENİ YOL arasında yani 5 Alt Komisyondan 3'ünün İYİ Parti'de, 2'sinin YENİ YOL'da olması şeklinde.

Selçuk Bey...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, 11 yapın Komisyonu.

BAŞKAN DERYA YANIK - Üstadım, bunun şeyi yok ama yani sayılar üzerinden yine gelmiyor.

ATAY USLU (Antalya) - 11 yapınca yine gelmiyor size.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bakın, onların hepsini biz tek tek çalıştık.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır, özür dilerim. Dediğiniz gerekçe çoğunluğun bu manada yine sağlanması değil mi? 11 yapın o zaman.

ATAY USLU (Antalya) - 11 yaparsa 6 AK PARTİ oluyor.

BAŞKAN DERYA YANIK - Gelmiyor, o zaman oranlar değişiyor.

Bakın, şunu açık yüreklilikle söyleyeyim, kayıtlara da geçiyor...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, şöyle...

BAŞKAN DERYA YANIK - Bir saniye Selçuk Bey...

Bakın, 8'i denedik, 11'i, 13'ü, 15'i yani bütün şeyleri denedik, yine gelmiyor. Bakın, burada amacımız şu değil, çok net anlaşılıyordur tahmin ediyorum: Muhalefet grubundan gelen milletvekillerimizi dışarıda tutmak değil tam tersi içeride tutmaya çalışıyoruz ama o söylediğiniz sayıların hiçbirisinde dağılım istediğiniz gibi olmuyor. Onun için söylüyorum 10 -geçen dönemde yapmıştık bunu- en optimum sayı yani en kapsayıcı sayı 10. 11'e çıkardığınızda bu sefer oranlar değiştiği için farklı farklı yerlere gidiyor, işte 8'e düştüğünüzde hiç gelmiyor mesela. Anlatabildim mi? 10 optimum bir sayı, üzerinde çalışılmış bir sayı, mümkün mertebe de kapsayıcı olsun diye uğraşıyoruz. Yoksa bir teklifte bulunur, oylar, zaten çoğunluk var, geçer gideriz. Bunu yapmak istemiyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, neyse o da sizin tercihiniz Başkanım yani her defasında "Oylar, geçer giderim." diyorsunuz, oylayın, geçin gidin, alıştığımız bir şey. (Gülüşmeler)

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, öyle yapalım o zaman.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama ben şunu demek istiyorum: Mecliste grubu olan partinin şu alt komisyonda temsili olmayacaksa ve bunu çözemiyorsa bu Komisyon ne diyeyim?

BAŞKAN DERYA YANIK - İşte, çözmeye çalışıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama çözümüyor ki.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yani normalde grubunuza 1 üyelik düşmediği hâlde biz bunu size bir öneri olarak sunuyoruz, hiç fedakârlıkta bulunmuyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bir şey demiyorum yani.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, o zaman şunu yapalım: Tamam, İYİ Parti olsun 5 komisyonda da YENİ YOL'a bunu reva görecektir misiniz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hayır efendim, YENİ YOL'a niye reva görelim? Ben de diyorum ki her 2'si de olsun, kendisiyle de müsaade edin konuşalım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam.

Bence kifayetimizakere hakikaten yani her şey anlaşıldı, bir oylayalım, ondan sonra devam edelim olur mu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Neyi oylayacağız, komisyonun kurulmasını mı?

BAŞKAN DERYA YANIK - Komisyonun kurulmasını oyladık, onlar bitti, komisyonlar kuruldu, komisyon üyelikleri ve dağılımları konusu, sayılar.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - İYİ Parti'den 3, YENİ YOL'dan 2 üyeyi oylayacağız şimdi değil mi?

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet, artı o da tabii.

Şimdi, o zaman tekrar bir daha açık ifade edeyim, neyi oyladığımız belli olsun.

Alt komisyonlarımızın üye sayısının 10 olması, AK PARTİ'nin 5, Cumhuriyet Halk Partisinin 2, DEM PARTİ'nin 1, Milliyetçi Hareket Partisinin 1 üye ve alt komisyonlarımızdan 3'ünde İYİ Partinin, 2'sinde de YENİ YOL Grubunun temsil edilmesini oylarınıza teklif ediyorum, sunuyorum: Kabul edenler...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Oylamadan önce bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ama kifayetimizakere.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - YENİ YOL'un temsilcisi yok, o zaman ben buradayım diye "3'ünü seçtim, kalan 2'sine razı ol." mu diyeceğiz YENİ YOL temsilcisine?

BAŞKAN DERYA YANIK - Efendim?

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Biz buradayız, o gelmediyse benim sorunun mu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Müsaade edin.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Gelip kendini ifade etseydi, toplantı ilan edildi Beyefendi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Belki meşru bir gerekçesi var.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Toplantı ilan edildi, gelecek kendisi ifade edecek.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bir gerekçe bildirmedi, herhangi bir mazeret...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Sen nasıl geldin? Bak güzel güzel konuştun, bence çok da konuştun.

Lütfen Başkan, işimiz gücümüz var yani.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nerede az konuşacağımıza müsaade edin de ben karar vereyim.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - O benim de karar vereceğim bir şey, o benim de konuşacağım bir şey. Senin kürsüde ne kadar çok konuştuğunu da herkes çok iyi biliyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz de çok konuşuyorsunuz.

YENİ YOL Grubu adına gelmeyen...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Lütfen Başkanım, ben kalkar giderim, oylamaya geçin.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, sakın. Bir dakika...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - YENİ YOL Grubuna hangi 2'sini bırakacaksınız?

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Siz kendi aranızda karar verin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, böyle bir usul mü var Sayın Başkan, uyarır mısınız?

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, bakın...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Seni mi dinleyeceğiz bütün gün kardeşim, işimiz, gücümüz var ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, seni mi dinleyeceğiz?

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Biz iktidar partisiyiz, ülkeyi yönetmeye çalışıyoruz, kanun çıkarmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Gökhan Bey...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Bakın, bizi aşağıda bekliyorlar kanun çıkarmak için.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz de bekliyoruz.

BAŞKAN DERYA YANIK - Gökhan Bey, sakın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kanun çıkarmak istiyorsanız geleceksiniz o zaman, yoklamalarda böyle olmayacaksınız.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, bakın, olabildiği kadar geniş bir tartışma ortamı oluşturmaya çalışıyorum ama yeter, hakikaten kifayetimizakere. Oylamaya sunduk, hâlâ daha müzakere ediyorsunuz. Bir oylayalım, kabul eden, etmeyen, ondan sonra sorduğunuz sorunun cevabını ayrıca konuşacağız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Oyladıktan sonra neyi konuşacağız? Ben diyorum ki bari oylamasını sonra yapalım.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Ya, iş kilitlemek bu Başkanım, muhalefetin genel mantığı saatler boşa geçsin.

BAŞKAN DERYA YANIK - Sakin.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Böyle bir şey olabilir mi ya?

BAŞKAN DERYA YANIK - Gökhan Bey, toplantıyı ben yönetiyorum, bir sakın olun lütfen.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Vaktimiz geçiyor Başkanım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, lütfen, sakın olun.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Oylamaya geçelim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Oylayalım arkadaşlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.
YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kabul etmeyenleri de sorsanız da ben de irade beyan edeyim.
BAŞKAN DERYA YANIK - Hayır, iradenizi beyan ettiniz, müzakere başta yapılır.

Tamam, kabul etmeyenleri de yazın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kabul etmiyoruz kardeşim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, kabul etmiyorsunuz, etmediğiniz de kayıtlara geçti, kayıtlara geçti.

Şimdi, alt komisyonlardaki İYİ Parti ve YENİ Yol grubunun dağılımını öneriyorum: Tutuklu ve Hükümlü Hakları ile Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonlarına YENİ YOL'la...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bunu biz paylaşacaksak bari müsaade edin ben görüşeyim YENİ YOL'la, onu önümüzdeki toplantıya bildirelim yani elzem midir?

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok elzem yani ben önergeyi yapıyorum, Komisyona arz edeceğim, Komisyon kabul eder ya da etmez; tamam?

Tutuklu ve Hükümlü Hakları ile Ayrımcılığın Önlenmesi YENİ YOL Grubuna, Çocuk Hakları, Göç ve Uyum ve İslamofobi, Irkçılık İYİ Parti Grubuna öneriyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edildi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Başkanım, duymadım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Size arkadaşlar tutanakları iletecekler.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, bu nedir, hayırdır, yangından mal mı kaçıyorsunuz?

BAŞKAN DERYA YANIK - Hiç yangından mal kaçırmıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben Ayrımcılığın Önlenmesi...

ATAY USLU (Antalya) - Ya, yangın yok ki mal kaçıralım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Selçuk Bey, bakın... Bir dakika...

Ben sizinle bu toplantıdan önce de görüştüm.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben de aynı fikrimi söyledim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ama bakın...

RADIYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Ölçüyü kaçırmayın Selçuk Bey.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz dediniz ki "Bir karara bağlamadım."

BAŞKAN DERYA YANIK - Karara zaten birlikte bağlamayacağız ki bakın Komisyon bağlayacak, arkadaşlarla müzakere...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama bir görüş de yapmadınız.

BAŞKAN DERYA YANIK - Olur mu, niye görüş yapacağım? Ben sizinle bunu konuştum, nezaketen aradım, bütün grupları aradım, sadece sizi değil. Yapmayın, rica ederim yani bu nezaket...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben Ayrımcılığın Önlenmesi...

BAŞKAN DERYA YANIK - Bakın, bu nezaketi bu kadar şey yapmayalım yani.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonunda İYİ Partinin de olmasını istiyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Oyladık ve kabul ettik.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nerede yazıyor, önergede mi yazıyor?

BAŞKAN DERYA YANIK - Tamam, işte...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ayrımcılıkta varsın.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yok, Ayrımcılığın Önlenmesi ve Tutuklu ve Hükümlü YENİ YOL'da, Çocuk Hakları, İslamofobi ve Göç ve Uyum İYİ Partide.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Efendim, bunu kabul etmemiz mümkün değil.

BAŞKAN DERYA YANIK - Komisyon kararı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Komisyonumuzu bile seçemiyoruz yani.

Tamam, ben müsaade ederseniz bu konuda bir şey söyleyeyim ama oylamayı da yaptınız...

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet, oylamayı yaptık.

Şimdi, değerli arkadaşlar...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Müsaade edin de bir şey söyleyeyim o zaman.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yok, daha bitmedi, bir saniye.

Alt komisyonlarımıza grupların önerdiği üye milletvekillerimizin isimleri var, alt komisyon üyeliklerinin de seçilmesi hususunu gündeme alıyoruz.

V.- SEÇİMLER

1.- Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - Değerli arkadaşlar, Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu:

AK PARTİ; Mustafa Alkayış, Adem Yıldırım, Mustafa Yavuz, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal.

Cumhuriyet Halk Partisi; Kadri Enis Berberoğlu, Sibel Suiçmez.

DEM PARTİ; Nevroz Uysal Aslan.

Milliyetçi Hareket Partisi; Naci Şanlıtürk.

Biraz önceki oylamaya göre, YENİ YOL Grubu; İrfan Karatutlu.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edildi.

2.- Çocuk Hakları Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - Çocuk Hakları Alt Komisyonu:

AK PARTİ; Radiye Sezer Katircioğlu, Mehmet Sait Yaz, Mustafa Yavuz, Meliha Akyol, Suat Pamukçu.

Cumhuriyet Halk Partisi; Mahmut Tanal, Sibel Suiçmez.

DEM PARTİ; Beritan Güneş Altın.

Milliyetçi Hareket Partisi; Musa Küçük.

İYİ Parti; Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

3.- Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - Ayrımcılığın Önlenmesi Alt Komisyonu:

AK PARTİ; Harun Mertoğlu, Mehmet Sait Yaz, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal, Mahmut Atilla Kaya.

Cumhuriyet Halk Partisi; Gülizar Biçer Karaca, Mahmut Tanal.

DEM PARTİ; Kamuran Tanhan.

Milliyetçi Hareket Partisi; Naci Şanlıtürk.

YENİ YOL Partisi; İrfan Karatutlu.

Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

4.- Göç ve Uyum Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - Göç ve Uyum Alt Komisyonu:

AK PARTİ; Atay Uslu, Ahmet Gökhan Sarıçam, Ahmet Salih Dal, Meliha Akyol, Suat Pamukçu.

Cumhuriyet Halk Partisi; Gülizar Biçer Karaca, Rifat Turuntay Nalbantoğlu,

DEM PARTİ; Kamuran Tanhan.

Milliyetçi Hareket Partisi; Naci Şanlıtürk.

İYİ Parti; Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

5.- İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyonu:

AK PARTİ; Adem Yıldırım, Mahmut Atilla Kaya, Mustafa Yavuz, Meliha Akyol, Suat Pamukçu.

Cumhuriyet Halk Partisi; Mustafa Sezgin Tanrıku, Mahmut Tanal.

DEM PARTİ; Nevroz Uysal Aslan.

Milliyetçi Hareket Partisi; Musa Küçük.

İYİ Parti; Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Arkadaşlar, alt komisyonlar kendi toplantılarını ve kendi başkanlık seçimlerini kendi içlerinde gerçekleştirecekler. Bunun takdirini daha sonra komisyonlarımız içerisinde de toplantıya çağırarak yapacağız.

Evet, 8'inci Toplantımızın gündemini tamamlamış bulunmaktayız.

Çok teşekkür ediyorum, hayırlı olsun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, kapatmadan bir söz verirsiniz...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Benim de bir söz talebim var da Başkanım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, tabii; söz vereceğim.

Buyurun Sezgin Bey.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, öncelikle hayırlı olmasını diliyorum bütün arkadaşlarımıza...

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok pardon. Selçuk Bey'e vermişiz sözü.

Siz buyurun ama...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama...

BAŞKAN DERYA YANIK - Ama kısa lütfen yani deminki gibi böyle...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ha, uyarın habire.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, alt komisyon üyeliklerinin siyasi parti grupları arasındaki dağılımına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şimdi, efendim, birincisi şu o zaman, bir not düşelim de herkes bilsin: Mecliste grubu bulunan bir siyasi parti veya partiler Mecliste kurulan bir Alt Komisyonda ne yazık ki dışlanmış ve ayrımcılığa uğramıştır. Kaldı ki İYİ Parti olarak 5 tane Alt Komisyondan bize seçme hakkı bile verilmemiştir. Yine, burada, bu Komisyonda YENİ YOL Grubunun temsilcisi bulunmamasına rağmen ve sadece "Bir toplantı sonra bari tercihlerimizi biz yapalım, komisyonları ona göre dağıtalım." dememize rağmen bu teklif de kabul olmamış, en büyük ayrımcılık burada yaşanmıştır. Meselenin özü budur.

Ben bu hâliyle bu tavrınızı da Komisyonun topyekûn bu tavrını da gerçekten anlamakta zorlanıyorum. Çoğunluk yine sizde olsun sorun yok ama Türkiye Büyük Millet Meclisinde hem grubunuz olacak ama Mecliste kurulan bir komisyonda temsilciniz olmayacak. Buyurunuz, demokrasi anlayışı budur.

Teşekkür ediyorum.

VII.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Komisyon üyelerinin Komisyon çalışmalarına ilişkin görüş ve önerileri hakkında görüşme

BAŞKAN DERYA YANIK - Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Ben de öncelikle bütün Komisyon üyeleri bakımından hayırlı uğurlu olmasını temenni ederek...

Ben de görüşüm önceden belirtmiştim, grubumuz adına her iki siyasi partinin hangi alt komisyonlarda bulunacaklarını kendi aralarında müzakere etmelerinin daha yararlı olacağını ifade etmiştim ama sonuçta çoğunluk böyle bir karar verdi.

Şunu ifade edeceğim: Türkiye başka bir süreçten geçiyor bize göre, çok ağır bir insan hakları ortamı var uygulamada, özellikle cezaevlerinde ve gözetim merkezlerinde. Bütün bunlar hem uluslararası raporlara çok ağır bir biçimde yansıyor, bizim kişisel gözlemlerimiz de var aynı zamanda; özellikle bu dönemde hem cezaevleri bakımından hem de gözetim merkezleri bakımından. Yani özellikle İnsan Hakları Komisyonumuza da -saygınlığı, Meclisin saygınlığı, çoğunluk partisinin bu meseleye bakış açısından da- önemli görevler düşüyor. Yerinde inceleme, defakto inceleme, ani incelemeler noktasında; bunları yaparsa hem AK PARTİ bakımından hem de Meclisin saygınlığı bakımından çok daha uygun olur diye düşünüyorum. Nedeni şu: En basitinden, bu çalışma ortamlarında bulunmuş bir arkadaşımız Aykut Erdoğan şimdi cezaevinde tutuklu, 4 dönem milletvekilliği yaptı. Ben kendisiyle görüştim ama kendisiyle görüştüğümde daha aktarmadığı veya aktarma imkânının olmadığı, içeride kalarak şahit olduğu veya maruz kaldığı uygulamadan bahsetti mesela. Silivri Cezaevinde on beş gün boyunca lağımın ve mutfak şeyinin taşıdığı lağım ortamında kalmış, daha sonra bu düzelmiş veya yeri değiştirilmiş; ben de bunu basından okudum. Aynı zamanda kendisi 4 dönem boyunca bu Parlamentonun bir üyesiydi sonuçta. Yani kendisini ifade etme araçları olmasına rağmen bu şekilde bir ortamda kalmış, sonuçta bu ağır bir şey.

Yine, cezaevi dışında İstanbul'da İstanbul Emniyetinin gözetim merkezinde gerçekten kalanların ve avukatların aktardığı çok ağır koşullar var yani sonuçta doğrudan doğruya İnsan Hakları Komisyonunun incelemesi içerisinde olan hususlar... Yani bunlara kayıtsız kalmak veya görmezden gelmek bu Komisyonun saygınlığı bakımından doğru bir şey değil, onlara yol göstermek bakımından da çok önemli. Geçtiğimiz dönem Cezaevleri Komisyonu gerçekten çok önemli çalışmalar yaptı ve burada bütün raporlar oy birliğiyle, neredeyse muhalefet görüşü olmadan kabul edildi, büyük bir uyumla çalıştı. Benim Komisyonumuzun yine aynı uyumla çalışacağı konusunda bir fikrim var ama başlangıçta bunlara böyle doğrudan müdahale ederek, görerek, icabında seçilmiş bu arkadaşlarımızı da dinleyerek aynı zamanda... Çünkü seçilmiş birçok belediye başkanı, belediye meclis üyesi cezaevlerinde; onları da dinleyerek, aksaklıkları görerek ve Komisyonun çalışmasını da kamuoyuna göstererek çok hızlı bir biçimde yapılmasının insan hakları ortamı bakımından da Meclis bakımından da çok yararlı olacağını düşünüyorum.

Şimdi, biz burada birçok şeyi eleştirdik, özellikle yargılandığı yerin veya ikametgâhın dışında bir cezaevinde tutulmanın ağır insan hakları ihlali olduğunu bu Komisyonunda çok eleştirdik. Yirmi yıl önce benim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yaptığım başvurular ve aldığımız kararlar var, Anayasa Mahkemesinin bu konuda aldığı kararlar var yani bu uygulama nedeniyle, savunma hakkı, özel yaşam bakımından. E, hepimiz, çok yakın zamanda bu uygulamaya kamuoyundan öğrendiğimiz kadarıyla ağır örneklerle şahit olduk. Dolayısıyla, Komisyonun bu çalışmalarını Hükûmete veya işte, bu kararı alanlara da göstermesi bakımından önemli olacağını düşünüyorum. O yüzden de zaman geçirmeden bu konularda çalışma yapmanın alt komisyonlar bakımından ve Komisyonumuz bakımından önemli olduğunu bu toplantı vesilesiyle bir kez daha iletmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum.

Sizin de ifade ettiğiniz gibi, geçtiğimiz ilk devrede Tutuklu ve Hükümlü Haklarını İnceleme Alt Komisyonumuz gerçekten cezaevlerini spontane incelemeler, planlı incelemeler noktasında çok yoğun bir çalışma dönemi geçirdi ve bu noktada da hakikaten tespit edilen eksiklikler varsa bunların ilgili kurumlara, ilgili bakanlıklara iletilmesi de dâhil olmak üzere son derece objektif -siz de içindesiniz zaten, biliyorsunuz- ve dikkatli çalışmalar yaptı arkadaşlarımız. Bu anlamda hiçbir çekincemiz ya da bir rezervimiz yok, onu baştan ifade etmek isterim.

Ben bir kez daha da arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Adem Bey, buyurun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Başkanım, ben de öncelikle yeni dönemimizin ve seçilen arkadaşlarımızın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tabii, Sezgin Bey'in de ifade ettiği gibi, güzel bir çalışma dönemi geçirdik çünkü hemen hemen hepimiz parti kimliğimizden daha öte insan merkezli bir davranış ortaya koymaya gayret ediyoruz. Bunu yaparken kendi siyasi düşüncelerimiz zaman zaman öne çıkıyor, bu da çok tabiidir, doğaldır. İşte, temsilde adaletle alakalı zaten olması gereken şey budur ama bazen tersinden okuyoruz bazı şeyleri de temsilde adaletin gereği budur. Bunu farklı yorumlamayı... Selçuk Bey gitmese daha iyi olurdu ama... O yüzden burada konuşmamı tamamlamış olayım o anlamda.

Sizin ilk başta söylediğiniz, bizim İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuza gelen şikâyetlerin, taleplerin, özellikle cezaevlerinden gelen şikâyet ve taleplerin çok yoğun olması hasebiyle bizim buralarla alakalı ivedilikle ciddi bir çalışma yapmamız gerektiğini de aslında bize göstermiş oluyor. Hangi isnatla, hangi iddiayla insanlarımız gözüaltına alınıp tutuklanırsa tutuklansın, bu artık mahkemelerin yargılayacağı... Beraat edip etmeyeceğini biz bilemeyiz, o mahkemenin kararı ama bu kişiyi, tutuklanan kişiyi, gözüaltına alınan kişiyi bizim korumamız, en asgari düzeydeki insan hak noktasındaki orada yaşam hakkını sürdürmesi bizim sorumluluğumuz altına girmektedir.

BAŞKAN DERYA YANIK - Gayet tabii.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ne olursa olsun, kimliğine, partisine, şuna buna bakmadan bu anlamdaki hassasiyetimizi, belki çok daha öne çıkarabilecek çalışmayı yapmamızın hem iktidarımız açısından faydalı olacağını hem insanlık adına faydalı olacağını... Nihayetinde her şeyden önce bu insanlar bizim vatandaşımız, ondan da daha öte insandır. Bu anlamda, belki bu dönemde biraz daha farkındalık oluşturabilecek bir çalışmanın hem Komisyonumuz olarak hem de Türkiye açısından güzel bir çalışma olabileceğini temenni ediyorum.

Ben tekrar tüm milletvekili arkadaşlarımıza hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ben teşekkür ediyorum.

Enis Bey, buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Efendim, ben de hayırlı olsun dileklerle başlayayım konuşmama.

BAŞKAN DERYA YANIK - Teşekkür ederim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Bu üst Komisyon toplantısı olduğu için gayet kısa bir temenni dile getirmek istiyorum, o da şu: Tutuklu ve Hükümlü Komisyonunun eski bir üyesiyim, kısa bir aradan sonra tekrar döndüm. Eski bir üye ve eski bir mahkûm sıfatıyla söyleyebilirim ki çok iyi çalışan bir Komisyondur bu Alt Komisyon; ben razıyım çalışmalarından fakat -fakat fazla kaçmış olabilir ama- İbrahim Bey'in geçirdiği talihsiz bir kaza, işte, yasama faaliyetlerinin yoğunluğu sebebiyle alt komisyon bu sene gerektiği kadar çok yoğun ziyarette bulunamadı. Dolayısıyla, ilk temennim bu ziyaretlerin hızlanarak yani peş peşe konulması çünkü bekleyenler var, anons edilmiş ziyaretler var; Bolu'da, Düzce'de vesaire. Oradan buraya yazanlar ve bizim gelmemizi bekleyenler var. O sebeple, bu takvimin Meclis tatile girmeden önce mümkünse hızlanması ve ziyaretlerin gerçekleşmesi temennimi dile getireyim.

İkincisi de, yine bu Komisyonunda, Alt Komisyonunda benim gördüğüm ve hakikaten kıymetli bulduğum konu, yasama uzmanlarının dile getirilen her iddiayı raporlaştırması. Bu ilkenin devamında fayda görürüm çünkü sonuç olarak bizim -beyefendinin söylediği gibi- bir yargıç veya savcı olma vasfımız yok, orada yargılayıp da mahkûm haklı, idare haksız ya da tersi gibi bir karar vermemiz mümkün değil ama dinlediklerimizi olduğu gibi aktarmak belki Adalet Bakanlığı veya savcılık gibi yani adliye bir yol gösterme açısından... Çünkü orada yaşananları dışarıdan giden birisinin yarım saatte, bir saatte mahkûmu dinleyerek anlaması mümkün değil ama mahkûmun ifadesini olduğu gibi koyarsanız eğer, emin olun bunu infaz savcısı, hâkimi ne kadarı doğru, ne kadarı yanlış, ne olmuş, ne bitmiş anlar ve ona göre de bir sonuç alınır diye düşünüyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tetkik ediliyor zaten.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Tekrar teşekkür ediyorum ve hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum Enis Bey.

Tutuklu ve Hükümlü Haklarının çalışmalarıyla alakalı ziyaretler, ifade ettiğiniz gibi, evet, biraz İbrahim Bey'in kaza geçirmesi bir de Genel Kurulun çok yoğun çalışması sebebiyle -hatta bir kısmına ben de katılacaktım o cezaevi ziyaretlerine, işte, Bolu, Düzce ziyaretlerine fakat- son dakikada ertelemek durumunda kaldık ama yeni dönemde, inşallah, ben de özellikle Alt Komisyonumuzun çalışmalarına vakit elverdiği ölçüde iştirak ederek beraber bulunmayı arzu ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum değerlendirmeler için.

Mustafa Bey, buyurun lütfen.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Başkanım, ben de yeni dönemin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuz ta kuruluşundan bugüne kadar yasanın çıkmasından sonra hakikaten çok verimli bir çalışma ortaya koymuş bizden önce de; istifade ediyoruz. İnsan hakları standartlarımızın mümkün olduğu kadar daha ileri taşınması noktasında önemini belirtmeye gerek yok, gerçekten kendi geleneğini de çok güzel oluşturmuş hatta diğer komisyonlarda olmayan geleneklerimiz de var, bu da çok güzel. Bu geleneği inşallah biz de devam ettireceğiz Komisyonla beraber.

Şimdi, özellikle bu cezaevleriyle ilgili çok ciddi bir mesai harcadık geçen dönemde, bunu inşallah artırarak devam ettirmemiz de lazım çünkü buradaki bütün kurumların, kuruluşların temel hedefi insan haklarını muhafaza etmek, insan onurunu korumak ve insanların yaşamını kolaylaştırmak. Cezaevindeki hükümlü ve tutuklular da doğrudan doğruya devletin güvencesi altında. Dolayısıyla o konuda da ciddi bir sorumluluğumuz var, bunu inşallah devam ettireceğiz.

Keşke Selçuk Bey gitmeseydi ama gitti, artık o kısmı geçiyorum.

Tabii, Sezgin Bey de dile getirdi. Biz kendisinin kitaplarını da okuduk, konferanslarına da gittik, istifade de ettik, gerçekten bir değerdir ama şu noktada bir itirazım var: Mesela, uluslararası insan hakları örgütlerinin raporlarından bahsetti.

Sezgin Bey, bunu inanarak söylüyorum; özellikle Orta Doğu'da, Gazze'de, Filistin'de bombalamaları gördükten sonra insan hakları örgütlerinin ki bizim hukukçu olarak kendimize şiar edindiğimiz, her cümlesinin altına imza attığımız, ders kitaplarında okuttuğumuz konuların esasen sadece bir kandırmaca olduğu hissine şu an ben kapılmış durumdayım. O yüzden, siz de bir değersiniz, ben şunu istiyorum ve diliyorum: Gelin, el ele verelim, bu böyle çok görkemli gibi görünen ama aslında samimi olmayan, sözüm ona insan hakları örgütlerinin raporlarından bağımsız kendimiz buna mesai harcayalım. Yani bir insan hakkı ihlali varsa, bir insanın yaşamından tutun, en basit insan hakları kurallarına -her gün de değişiyor, geliyor bu alan da çok şükür- biz kendimiz bunu değerlendirelim, ortaya koyalım çünkü onlar inandırıcılığını kaybetti. Bakıyor, falanca kişiden bir saldırı gelmişse mağdura bakıyor, mağdurun kimliğine bakıyor, saldırganın kimliğine bakıyor. O yüzden, bizim de insan hakları savunucuları olarak hakikaten bu şeyi yeniden "check" etmemiz gerekir diye düşünüyorum yani bizim buna ihtiyacımız da yok. İnsan haklarının temel zemini bellidir, bu çerçevede yeni bir paradigmaya, yeni bir anlayışa ihtiyaç var diye düşünüyorum.

Yeni sürecin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Başkanım, şimdi cevap vermek için değil ama...

BAŞKAN DERYA YANIK - Yok, estağfurullah, buyurun tabii ki.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Ben zaten konuşmamın dinamiği içerisinde yani bu örgütlerin raporlarına gerek olmadan bu Komisyonun çalışma yapması konusunda vurgu vardı.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, tabii. Sanıyorum, bu konuda bu Komisyonunda itiraz edecek kimse yoktur, hepimiz mutabıkız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Biraz sonra belki Mecliste de konuşurum ama yani sonuçta, benim referans gördüğüm rapor insan hakları konusunda en azından bugüne kadar benim takip ettiğim kadarıyla bir şeyi olmayan Uluslararası Af Örgütüydü. Yani Uluslararası Af Örgütü'nün Gazze'yle de İran'la da veya işte, sonuçta bütün yerlerle ilgili olarak

bizim gösterdiğimiz hassasiyet kadar bir hassasiyetleri var. Bunu ifade etmek isterim. Üç gün önce yeni raporları yayınlandı. Yani keşke o raporu hazırlayacak ortam olmasa, bu konular bakımından...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - İşte, hep beraber onu çalışalım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Teşekkür ediyorum Sezgin Bey.

Harun Bey, buyurun.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de yeni süreçte hem İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna ve de Alt Komisyonun çalışmalarında başarılar diliyorum; seçilen arkadaşlara da başarılar diliyorum.

Aslında ben de Selçuk Bey'in söylemi üzerine söz almak istedim, en azından kayıtlara geçer, kendisi burada yok. Ayrımcılıktan bahsetti ama konuşurken bile... İşte, Anayasa'mız var, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun özel bir kanunu var; bu kanuna göre bir seçim yapıyoruz, milletvekili dağılımını da buna göre yapıyoruz. Yani "10 değil de 11 olsun." demek... Yani aslında biz hem İYİ PARTİ'ye hem de YENİ YOL Partisine pozitif bir ayrımcılık yaptık ama onu negatif anladı, cevaplarını da almadan gitmiş olması da benim açımdan üzücü.

Onun dışında, tabii, cezaevleriyle alakalı çok şey söylenebilir. Son yirmi beş yılda AK PARTİ dönemlerinde gerçekten insan hakları anlamında ciddi mevzuat değişiklikleri yapıldı, şimdi bunları uzun uzun anlatmamıza gerek yok ama bir 6701 sayılı Kanun'umuz var, o Kanun'un başlığı, 1'inci maddede "insan onurunu temel alarak..." İşte, ondan sonra devam ediyor. İnsan onuru her şeyden önemli, bu çalışmalarımızı da inşallah bu minvalde değerlendireceğiz. Elbette ki her şey mükemmel değildir. Avrupa'dan veya uluslararası örgütlerden de onların raporlarından da yararlanalım ama onların da birebir çok iyi, kabul edilebilecek raporlar olduğunu ben şahsen düşünmüyorum. Elbette iyi yanları var ama birçok raporda görmüş olduğumuz gibi sessiz kaldıkları çok şeyler var ama insan hakları bağlamında otorite niye biz olmayalım, ben de diyorum ve tekrar, yeni dönemin bütün arkadaşlara hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok teşekkür ediyorum.

Hocam, çok kısa, buyurun lütfen.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Başkanım, ben de bu yeni sürecin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bütün arkadaşların, İnsan Hakları Komisyonu üyeleri olarak, insan odaklı, insan merkezli çalışmamızın önemli olduğunu; hiç kimsenin fikir, düşünce, ırk, tasavvur, felsefi amacı ne olursa olsun ayrımcılığın buradan kaynaklanmamasını, buradan başlamamasını diliyorum.

Mustafa Bey'in ifade ettiği gibi, ben de Avrupa'nın bütün kurum ve kuruluşlarıyla Gazze'deki enkazın altında kaldığını... İnsan olarak onları rol model bilip onlardan bir şey alacağımıza artık inanmıyorum. Avrupa'dan tamamen insan olarak umudumuzu kestiğimizi... Dolayısıyla, bizim medeniyetimizin onlarınkinden daha üstün, daha önce olduğunu, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nden önce Medine Vesikası'nın var olduğunu ve hiçbir dine, hiçbir dile, hiçbir ırka bakılmaksızın her türlü insanın hakkını ve hukukunu himaye ettiğini biliyorum ve öylece de olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Hocam, biz teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, hepinize değerlendirmeleriniz ve katkılarınız için çok teşekkür ediyorum.

Toplantımızın sonuna geldik.

Toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 15.02